

Življenje v podobah.

(Dalje in konec.)

Pogled v prosto natoro nam zgleduje podobe našega življenja v stoternih slikah. Mala živalica nam v malem, veliki slon v velikem obrisu skazuje začetek in konec vsega našega djanja in nehanja. Še celó malo zelišče prav na tanko skazuje, da je naše življenje le kratek trenutek. Človek misli ravno življenje vživati začeti, ali nemila smert ga pokosi s svojo koso. Vse je minljivo na tem svetu, in skorej vsaka stvar pomaga pri svojem poginu drugi kaliti. Poglej se v vodnem zerkalu in vidil se boš v pravi podobi. Lahko si je misliti, da v vodi stanuje neko nam prijazno bitje, katero nas razume in katero se nam daje po posebnih znamenjih spoznovati. Ozrimo se n. pr. na potok in pogledjmo, kaj nam le-ta spričuje in oznanuje. Ako ga mi prav pogledamo, poznamo, da nas potok uči, na njem prebirati podobe življenja: kako da živimo, kako pa da ne smemo živeti.

Potok je podoba našega življenja, kakor je samo na sebi. Izvirek in začetek potoku je mali studenček, kateri z velikim trudom iz zemlje pririje in le počasi svojo vodico po kamnih in pečovji razliva. Ako kamen v vodo veržeš ali ji svojo nogo nastaviš, jo celó lahko ustaviš in ji popolnoma pot zapreš. Tako je tudi začetek človekov boren, in brez notranje podpore in moči. Mala sapica, naj manjši udarek, premajhna skerb odgojiteljev zadosti, življenje malega otroka ugasniti, ker tenka nitka življenja se hitro odterga. Kakor pa studenček zmiraj bolj naraša in se z drugimi druží in vodo bolj urno toči, tako tudi življenje človekovo ne ostane na tisti stopnji, s časom slabi otrok zadobi veliko moč. Leta rasejo in otrok postane mladenec; življenje njegovo je uterjeno po pomočkih, ktere mu dušni in telesni razvitki doprinašajo. Ali vodotoč ima svoje ovire. Zdaj mora potok vodo po kamnih razlirati, zdaj pride na jez in mora počasi odtekati. Zopet doleti do slapa in tu se mečejo vode za vodami v globočino. Priteče voda do mlinov in tu mora z vso močjo vertiti težke kolesa in nositi jarma, ktere ji človek naloži. Ošabno se vozi čolnar na vodenem herbtu in si služi z vodno pomočjo vsakdanjega kruha. Tako proti tudi človekovemu življenju tisuč in tisuč nevarnost; malo prehlajenje, mali udarek, mala bolezen in upiše človeku sapico življenja. Koliko skerbi prinese življenje slabemu človeku, in mala nesreča lahko uniči

ves njegov trud in prizadevanje. Potok hitro leti in razliva svoje vode v neizmerno morje, kjer zgubi svoje ime. Peljal se boš po morji, ali gotovo ne boš prašal po imenih tistih rek, ktere so te neizmerne globočine nalile. Tako tudi življenje hitro poteče in smert zarije truplo pod zemljo, po katerem gotovo nikdo ne bo prašal. Poglej le malo po pokopališčih! Vidiš tu križe in kamna, na kterih so imena mertvih vpisane. Malo ljudi se jih spominja, in samo mertvo ime je ostalo od časnega življenja. Ali kakor potok le na videz neha v morji, kjer njegova voda ne zginе, tako tudi človek le začasno neha. Truplo zemlja vzame, kakor ga je dala, ali neumerjoča duša še zmiraj živi v boljših svetovih. Neumerjočnost človeške duše je edini razloček med človekom in živaljo.

Ali Bog nam življenja ni samo za nas dal, temuč zato da eden drugemu koristimo. Potok je zmiraj večji, in vedno večji vode proti neizmernemu morju vali; po njem plavajo čolni in barke; njegove vode veliko, veliko koles gonijo. Tudi se rodovitno razliva po travnikih in njivah; njegova mokrota zelisča oživlja in veliko pripomore človeku ob času sejanja. Človeško življenje mora v ravno tej primeri vedno močnejše prihajati, in vedno mora človek pripravljen biti zdihajoči revščini pomagati. Le to je pravi namen človeškega življenja. Potok je pa tudi podoba življenja, kakoršno ne sme biti! Poglej povodenj! V malih trenutkih privali potok šumeče valove na njive in travnike! Preden človeška pomoč doteče, je že opralo valovje zemljo in strašno razdjanje je ostalo. Pride še celó do pohišstva, in pred ko more človeška roka kaj oteti, že plavajo po valovji hlevi, v kterih živina strašno tuli; dá — še celó hiše podere, kjer na razvalinah žene in otroci na pomoč kličejo. Ali vodne moči nikdo ne ustavi! Vidiš li tu podobo človeka, kterega strast je nagla jeza! Divja strast in nagla jeza lepo človeško podobo, ktera je božji enaka, — tako popači, da se takega človeka vsak ogiba. Ne božje, ne natvorne zapovedi ga ne zamorejo obderžati v človeških ograjah, ker popačenost ga premaguje.

Podoba potoka nam oznanuje, da je natvora za nas knjiga polna lepih naukov, polna modrih resnic. Blagor mu, kteri jih razume in rabi.

Val prot valu govori:

„Hitro je potekel čas,

Srečen, kdor je brez skerbí

Priveslal do konca dni!¹⁴

Zadnja primera življenja naj bo popotvanje. V prejšnjih podobah smo življenje na tanko po vsih razmerah vpodobljeno vidili, ali kaj tukaj najdemo tako enakega? Ktere pripetljeje pri popotvanji lahko povzamemo, na katerih se življenje spregleduje? Kteri deli nam knjigo življenja vredujejo, da se zgledujemo v popotniku? Vse to hočem na kratko razložiti.

Solnce že zahaja. V mali hišici vidimo osebe pridno sim ter tje šetati, in v nekem koticu pri peči zapazimo verlega mladenca, kateri razne reči v bisago deva in v časih po malem svoje žalostno obličje po izbici obrača, da si dobro vpomni vsaki koticek preljubljene domače izbe. Mati tiho v koticu za mizo sedé in v duhu si pregrejajo oči z nevarnostmi, ktere bojo protile preljubljenemu sinu v samotni in neznani daljavi. Kakor splasene serne se bratje in sestre okrog njega sučejo, vsak mu hoče še postreči in skazati svojo bratovsko ljubezen, ker nastopil je zadnji večer, ko bo mogel starji sin „s trebuhom za kruhom“. Ali na sredi izbe stoji čversti možak, in s krepko besedo odganja soparno meglo žalosti od obrazov svojih ljubljelih. Pozno je že v noči in klaverno se podá vsakdo na svoje ležišče. Še ni se dobro žariti začelo, ko beseda skerbljivega očeta zadoni in v hipu zbudi vso družino. Še pol ure je odloga, in ko solnce svoje perve žarke tatinsko skoz okence posije, se mladeneč odterga iz naročja preljubljene matere in zbeží od hiše. Bolj po tihem se čuje jok, in nazadnje se nič več ne sliši. Še en pogled po domačih livadah, in mlado serce je potolaženo. Krepko stopa naprej in nado na nado si dela v svojih mislih. Ali kmali se prepriča, da je na ptujem. Trud, glad, žeja, vročina in mnogoverstne druge nadloge ga terpinčijo in marsikteri zdihljej pošlje v domače kraje, v deželo otročje domišljije. Na prvi pogled vidiš tu revno človeško življenje! Kako mirno je otročje serce: sama vsakdanjost zadosti njegovemu hrepenenju. Ko pa odrase, se ga lotijo strasti in on hrepeni po širokosti in znanosti sveta. Njegov duh ga žene vedno naprej, in le leni in mehkužni je zadovoljin z vsakdanjim. Pa tudi njegova pot ni gladka. Berž zadene na votline in ovire, ktere njegovo strastno djanje ustavljajo in po natančnih pravilih izobraževati silijo. O mladost, kje si! marsikdo zakliče, ali prepozno; ure zlatega časa so pretekle, brezno večnosti nam vedno naproti gre. Že marsikdo je usabniti mislil na ternjevi poti življenja, ali misel na mladost mu je težave in sladkosti

osladila, da je našel mir in notranjo spravo. Skoraj pravilno se verstijo težave in bridkosti z veseljem in prijetnostmi popotovanja. Ako tudi dolga pot, glad in druge težave mladenča nadlegujejo in slabijo, vendar vedno veselejši stopa, da bi kmali konec dosegel. Kakor svitla zvezda se sveti konec poti mladenču in ga podpira, da ne usahne pred ko venec slave doseže. Finis coronat opus! vsakdo zakliče na stopnji slavne-ga končanja. Na svetu je eden bogat, drugi reven, eden zdrav, drugi bolan i. t. d.; vsak ima svoje nadloge, ali vsi hitijo enemu koncu naproti: koncu življenja ali smerti. Kdor je skoz celo svoje življenje vedno imel pred očmi: „tudi ti boš umerl“, se gotovo na stopnji večnosti ne bo kesal zavoľjo svojega djanja in nehanja. Tudi on lahko reče: „Gospod, vzemi milostljivo mojo dušo k sebi, ker ti si bitje moje vdanosti“!

Zatorej čversto naprej na popotvanji in v življenji! Po težavni poti naj nas zmiraj vodi leskeča zvezda: „naprej!“
Ferd. Stare.

O boleznih, napakah in drugih škodljivih rečeh pri sadnih drevesih.

(*Spisal A. Štamcar.*)
(*Dalje.*)

XV. Zmerzljava.

Po zimi, ko bela odeja pokriva zemljo, ne škoduje zmerzlina sadnim drevesom; timveč takrat, kadar snega ni, in zemlja v velikem mrazu zelo globoko zamerzne, koreninam škoduje, posebno mlademu drevju, če je bilo v jeseni presajeno, ker tukaj je še vsa perst bolj zrahljana, in mraz sega globokejše. Naj huje škoduje zmerzlina v jeseni in spomladi, kadar je drevje že sočnato; veje in celo drevo se zgodaj prehladi, ter razpoči po dolgem od verha, kar drevo umori, ali pa če se zmerzlina zaraste, pa iz tega pride rad pereči oginj in druge bolezni.

Sploh je pa tudi to gotovo, da staro, poškodovano, bolešno drevo zmerzlina huje pritisne, kakor kako mlado, zdravo in čversto. Mlado drevo, ki ima rastlike z mehkim, rahlim in redkim lesom, veliko huje zmerzlina škoduje, kakor gostim in terdim; tudi eno pleme sadnih dreves ložeje mraz prestane, kakor drugo. Zmerzline se pa tako le ozdravljajo:

1. Veje, ki jih je zmerzlina poškodovala, naj se brez vsega premislika gladko odsekajo, tako, da ima drevo le malo,